

Suhdanne- näkymät

HELMIKUU 2019

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous	4
Ulkomaankauppa	6
Yksityiset kulutusmenot	8
Investoinnit.....	10
Tuotanto	12
Teollisuustuotanto	14
Työllisyys.....	16
Hinnat ja kustannukset.....	18
Julkinen talous.....	20
Yhteenveto talousennusteista	22

Ennusteryhmä

Markku Lehmus, ennustepäällikkö

🐦 @MarkkuLehmus

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

🐦 @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

🐦 @VilleKaitila

Hannu Kaseva, tutkija

SUHDANNENÄKYMÄT HELMIKUUSSA

Kansainvälinen kehitys edelleen hidastumaan päin

Brexit pahasti jumissa

Teollisuudessa ja tavaraviennissä myönteistä kehitystä

Työmarkkinat yllättivät vahvuudellaan

VIENTIMARKKINOIDEN NÄKYMÄT HEIKENTYNEET

Eurostatin julkaisema euroalueen komposiitti luottamusindikaattori jatkoi heikkenemistään tammikuussa, nyt 106,2 pisteeseen. Indikaattori oli huipussaan vuosi sitten 114 pisteessä. Pisteillä mitattuna Suomen vastaava indikaattori on alentunut euroalueen keskiarvoa enemmän ja oli 102,1 pistettä tammikuussa. Tammi-kuun lukema oli kuitenkin parempi kuin joulukuun. Yksittäisen maan lukema heilahtelee enemmän kuin euroalueen keskiarvo.

Kolmen kuukauden keskiarvoilla tarkasteltuna luottamus heikkeni euroalueen kuluttajilla, teollisuudessa, vähittäiskaupassa ja hieman myös palvelualoilla. Rakentamisessa luottamus on tasaantunut; viime vuonna se nousi. Suomen kuva on samanlainen: muut ovat laskussa, mutta rakentamisen luottamus on vahvistunut.

Bkt:n kasvua 6 kk ennakoiva OECD:n CLI-indikaattori Suomen kaksoisvientipainoilla heikkeni edelleen marraskuussa. Indikaattorin aleneminen on kuitenkin hieman loiventunut parin kuukauden ajan.

BREXIT-SOPPA EI OTA KIRKASTUAKSEEN

Englannin alahuone on hylännyt EU-eron päivämäärän lykkäämisen, sopimuksettomien eron ja EU:n kanssa neuvottelun sopimukseen. EU ei enää avaa tätä sopimusta. Britannian poliittinen tilanne on hyvin vaikea. Jos mitään ei tehdä, ero astuu sopimuksettomana voimaan perjantaina 29.3. klo 23.00 Lontoon aikaa.

TEOLLISUUS PIRISTYNYT

Tehdasteollisuuden tuotannon määrän kehitys on vahvistunut uudelleen. Syys-marraskuussa se kasvoi 3,7 prosenttia vuoden takaisesta. Kesäkuukausina vastaava kasvulukema oli 1,6 prosenttia. Kehitys on vahvistunut ennen kaikkea metalli- ja kemian teollisuudessa. Sen sijaan metsäteollisuudessa kasvuvauhti on hidastunut. Kausitasoitettuna tehdasteollisuuden tuotannon määrä kasvoi syksyllä mukavasti 1,7 prosenttia kesäkuukausista. Kaivostoiminnan tuotannon vuosikasvu puolestaan tyrehtyi syksyllä ja kääntyi kausitasoitettuna selvään laskuun.

EK:n investointiedustelu tammikuulta lupaa alkaneelle vuodelle kasvua ja viime vuotta parempaa kehitystä sekä kiinteissä että t&k-investoinneissa.

TAVARAVIENNISSÄ HENTOA KASVUA

Kolmen kuukauden liukuvina keskiarvoina tarkasteltuna tavaraviennin määrä kääntyi syyskuukausina 1,2 prosentin nousuun vuoden takaiseen verrattuna. Myös kausitasoitettu määrä on reilun yhden prosentin nousussa edeltävästä kolmen kuukauden ajanjaksosta. Kokonaisuutena ottaen viennin määrä on kuitenkin ollut noin puolitoista vuotta suunnilleen samalla tasolla.

TYÖMARKKINOILLA HYVÄÄ KEHITYSTÄ

Työllisyysasteen trendi nousi joulukuussa jo 72,5 prosenttiin. Se nousi vuodessa 1,7 prosenttiyksikköä. Työttömyysasteen trendi aleni 6,6 prosenttiin, laskua vuodessa samoin 1,7 prosenttiyksikköä. Pätkätoiden raju kasvu kaunisti vuoden lopun työllisyyslukuja. Historiallinen trendi voi muuttua, kun saadaan uusia tilastohavaintoja.

Työvoiman määrä oli joulukuussa sama kuin vuotta aiemmin. Se on nyt noussut yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan. Tälle ajalle osuu yksittäisiä kuukausia, jolloin työvoiman määrä ei ole kasvanut vuoden takaisesta. Työvoiman määrän kasvu on kuitenkin tärkeää hyvän kehityksen jatkumisen kannalta.

POLIITTISIA JA TALOUDELLISIA RISKEJÄ...

Epävarmuutta aiheuttavat mm. Italian sisäpolitiikka, Yhdysvaltain kauppaja- ja finanssipolitiikka, pankkijärjestelmä osissa euroaluetta, brexit, Kiinan talouskunto ja -kehitys sekä velkaantumisen laajemminkin erityisesti kehittyvillä markkinoilla. Pitkään kestänyt elvyttävä rahapolitiikka on luonut kuplia varallisuusarvoihin maailmantaloudessa. Pörssikurssit tekivät syksyn aikana korjausliikkeitä alaspäin. Geopoliittinen tilanne on viime vuosina kiristynyt eri puolilla maapalloa.

Yhteenveto

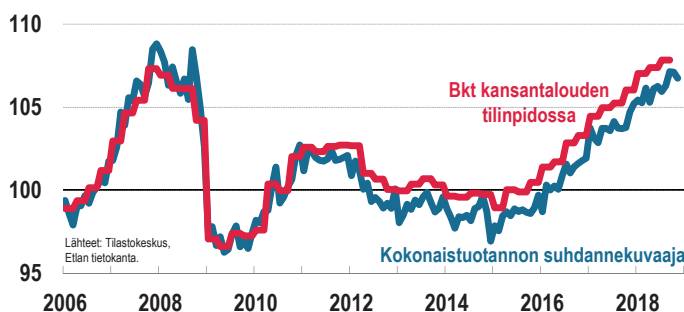
Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2018							
	Kes	Hei	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou	Tam
Kuluttajahinnat ¹⁾	1,2	1,4	1,3	1,3	1,5	1,3	1,2	..
Suhdannekuvaaja ¹⁾²⁾	2,6	1,6	2,3	3,4	3,2	1,8
3 kk euribor-korko	-0,322	-0,321	-0,319	-0,319	-0,318	-0,316	-0,312	-0,308
Työttömyysasteen trendi	7,4	7,3	7,2	7,1	6,9	6,7	6,6	..
Työllisyysasteen trendi	71,7	71,8	71,8	71,9	72,1	72,3	72,5	..

¹⁾ = Vuosuutos, %; ²⁾ = Kokonaistuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu.

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind 2010=100)

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyy eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.

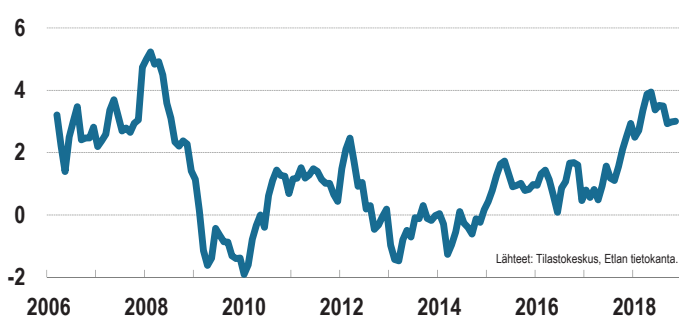
Ennuste ja sen korjaustarve (%-muutos)

	Ennuste 2/2018		Korjaustarve	
	2018	2019	2018	2019
Bkt	2,8	2,2		
Tuonti	1,7	2,0		
Vienti	2,3	3,6		
Investoinnit	3,9	1,5		
Kulutus	1,6	1,6		
Teollisuustuotanto	4,0	3,3		
Työttömyysaste	7,7	7,4		
Inflaatio, %	1,1	1,4		
Euribor 3 kk, %	-0,3	0,0		

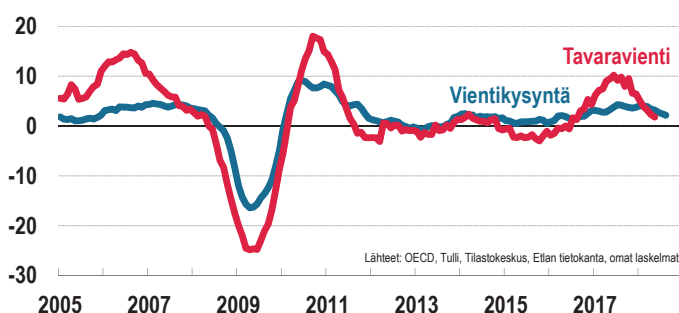
Lähde: Suhdanne 2018:2.

Kuluttajahinnoilla deflatoitu reaalin palkkasumma

(3 kk lka vuosimuutos, %)

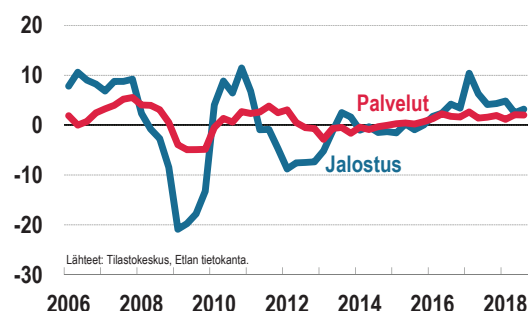

Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (%)

Vientikysyntä = Edellisen vuoden vientiosuuskilla painotettu kilpailijamaiden kausitasoitettu teollisuustuotanto.
Tavaravienti = Tavaraviennin määrä, 12 kk:n lka (keskistetty).

Arvonlisäyksen muutos edellisestä vuodesta (%)

EUROALUEEN KASVU JATKUI LOPPUVUONNA HITAANA –

Teollisuustuotanto ja hinnat (%-muutokset)

	2018		2019		3 kk ³⁾	Kum ²⁾ 17/18 ⁴⁾	2017	Ennuste 2/2018	
	Lok	Mar	Jou	Tam				2018	2019
Teollisuustuotanto									
G7 ¹⁾ : kk/kk, vuosisatasolla	..				0,1	2,4	2,9	2,5	1,8
EU-28	1,1	-2,1			-0,4	1,4	3,2	2,0	1,7
Euroalue	0,9	-3,2			-0,5	1,1	3,0	2,0	1,7
Suomen 12 vientimaata ¹⁾ , %	..				-0,2	1,5	3,5	2,6	1,8
Kuluttajahinnat									
EU-15 ²⁾	2,1	1,9	1,5		0,3	1,7	1,9	1,6	1,9
Euroalue, harmonisoitu	2,3	2,0	1,6	1,4*	-0,2	1,7	1,5	1,6	1,8
Suomen 14 vientimaata ²⁾	2,3	2,1	1,8		0,2	1,9	2,0	1,9	1,9
Raaka-aineiden hinnat									
Muu kuin energia,									
HWWA-ind., %	-1,0	-3,3	-5,9	-8,5	-1,8	1,8	11,2	6,1	1,2
Raakaöljy, USD/tyunnyri, taso	80,3	65,9	57,9	60,2	-21,1	71,5	54,8	72,8	75,0

¹⁾ Kolmen kuukauden liukuva keskiarvo.

²⁾ Laskettu kansallisista indekseistä.

³⁾ Viimeisen kolmen kuukauden keskiarvon muutos ed. kolmesta kuukaudesta.

⁴⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. Raakaöljyn osalta kuvaa tasoa v. 2018 ja HWWA-indeksin osalta muutosta v. 2018.

* Ennakkotieto/arvio.

Lähde: Tilastokeskus, OECD, Bloomberg.

Theresa May tavoittelee muutoksia Brexit-sopimukseen – EU ei halua avata sopimusta

Sopimuksettoman brexitin todennäköisyys nousut

Öljyn Brent-laadun hinta nousut hieman, n. 62 dollariin tynnyriltä

Italian 10 vuoden valtionlaina-korko noin 2,8 prosentissa

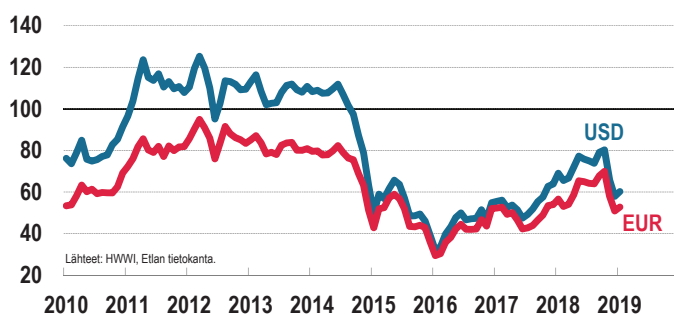
EUROALUEEN BKT KASVOI LOPPUVUONNA VERKKAISESTI

Euroalueen bkt kasvoi 0,2 prosenttia viime vuoden viimeisellä neljänneksellä edellisestä neljänneksestä Eurostatin ennakkotietojen perusteella. Vuoden takaisesta kasvua kertyi 1,2 prosenttia. Kokonaisuudessaan vuonna 2018 euroalueen bkt kasvoi 1,8 prosenttia. EU-maiden bkt:n kasvu oli hieman nopeampaa: viimeisen neljänneksen kasvu oli 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 1,5 prosenttia vuoden takaisesta. Vuonna 2018 EU-maiden talouskasvu ylsi 1,9 prosenttiin ennakkotietojen perusteella. Euroalueen maista Italia ajautui taantumaan viime vuoden toisella puolikkaalla.

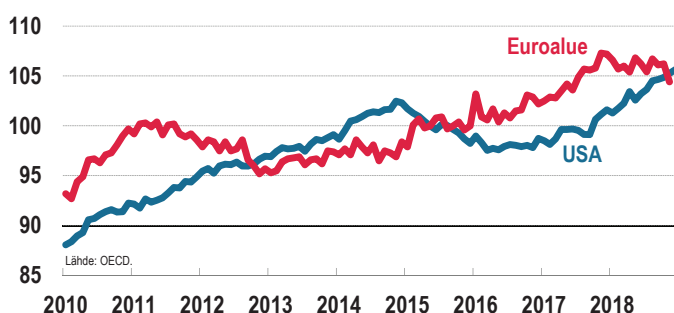
EUROALUEEN INFLAATIO 1,4 PROSENTTIA TAMMIKUUSSA

Euroalueen inflaatio oli tammikuussa 1,4 prosenttia Eurostatin ennakkotietojen perusteella. Energian ja prosessoimattoman ruoan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio oli samanaikaisesti 1,2 prosenttia. Euroalueen inflaatio hidastuikin joulukuusta, jolloin se oli vielä 1,6 prosenttia. Inflaation hidastumista selittää erityisesti energian hintojen nousun hidastuminen: energian hinnat nousivat tammikuussa enää 2,6 prosenttia viime vuodesta. Pohjainflaatio kiihtyi tammi-

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta (USD/barreli, Brent)

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind 2015=100)

ITALIA TAANTUMASSA

Korot (%), osake- ja valuuttakurssit

	Elo	Syy	2018		2019		Viim.	3 kk ka	2018 ka	2019*
			Lok	Mar	Jou	Tam				
Rahamarkkinakorot, 3 kk, %										
Euribor	-0,32	-0,32	-0,32	-0,32	-0,31	-0,31	-0,31	-0,31	-0,32	-0,31
USA, Libor	2,32	2,35	2,46	2,65	2,79	2,77	2,73	2,74	2,31	2,77
Japani, 3 kk	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Iso-Britannia	0,81	0,80	0,81	0,88	0,90	0,92	0,91	0,90	0,72	0,92
Ruotsi, Stibor	-0,36	-0,39	-0,48	-0,44	-0,25	-0,09	-0,08	-0,26	-0,50	-0,09
Memo: Euribor, 12kk	-0,17	-0,17	-0,15	-0,15	-0,13	-0,12	-0,11	-0,13	-0,17	-0,12
Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %										
USA	2,9	3,0	3,2	3,1	2,8	2,7	2,7	2,9	2,9	2,7
Saksa	0,4	0,4	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,5	0,2
Ranska	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8	0,6
Italia	3,0	2,9	3,5	3,4	2,9	2,8	2,7	3,0	2,6	2,8
Espanja	1,4	1,5	1,6	1,6	1,4	1,4	1,2	1,5	1,4	1,4
Belgia	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,8	0,8	0,7
Kreikka	4,2	4,2	4,4	4,4	4,3	4,2	3,9	4,3	4,2	4,2
Portugali	1,8	1,9	2,0	1,9	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8	1,7
Irlanti	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9
Suomi	0,5	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,6	0,6	0,5

* Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi.

	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou	Tam	Viim.	%, 3 kk	%, 12 kk	%, v. alusta*
Osakekurssit, indeksipisteluku ja muutokset (ind., 2008/12=100)										
Eurobloc 300	169,0	166,1	158,9	155,6	148,8	150,9	154,7	-5,0	-14,4	2,5
SP 500, USA	325,7	330,7	317,7	309,8	292,4	297,0	309,8	-6,5	-6,6	4,3
Nikkei 300, Japani	202,1	205,9	201,7	195,2	186,6	184,2	188,7	-8,7	-16,1	2,5
Hex, yleisindeksi	189,0	188,7	177,0	172,0	166,0	173,1	176,6	-2,2	-4,9	2,0

* Vertailulukuna tammikuun keskiarvo.

Rahamarkkinaennusteet	Lyhyet korot, 3 kk		Pitkät korot, 10v.		Euron val.kurssit paik. valuutoissa					
	Libor	Euribor	USA	Saksa	USD	JPY	RMB	GBP	SEK	RUB
2017	1,26	-0,33	2,33	0,37	1,13	126,65	7,63	0,88	9,64	65,89
2019/1	2,77	-0,31	2,71	0,22	1,14	124,34	7,75	0,89	10,27	76,31
2018e	2,29	-0,31	1,19	130,92	7,78	0,88	10,23	72,69
2019e	3,02	-0,01	1,16	130,23	7,85	0,90	10,31	73,39

kuussa hieman, sillä se oli vielä joulukuussa 1,1 prosenttia. EKP:lle hidastuva inflaatio tuottaa ongelmia, sillä se lopetti vasta kuukausi sitten arvopapereiden netto-ostot ja on oikeissa nostaa ohjauskorjoja vielä tänä vuonna. Jälkimmäisen toteutuminen onkin kyseenalaista.

YHDYSVALLOISSA TYÖLLISYYS KOHENI EDELLEEN VAUHDIKKAASTI

Yhdysvalloissa maatalouden ulkopuolisten työpaikkojen määrä kasvoi tammikuussa 304 000 henkilöllä. Työpaikat lisääntyivät erityi-

sesti terveydenhuollossa, rakentamisessa, kuljetuksessa sekä varastointiin ja vapaa-aikaan liittyvillä toimialoilla. Työttömyysaste nousi hieman, 4,0 prosenttiin, samalla kun työttömien määrä kasvoi 6,5 miljoonaan. Näihin lukuihin vaikutti hallinnon osittainen sulkua, joka nostaa väliaikaisesti irtisanottujen määrää. Työvoimaan osallistumisaste nousi tammikuussa 63,2 prosenttiin, jossa on 0,5 prosenttiyksikköä nousua vuoden takaisesta. Myös työllisyyden suhde koko väestöön nousi 60,7 prosenttiin, joka on sekin 0,5 prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin vuosi sitten.

VAIN MUUTAMAN TOIMIALAN VIENNIN MÄÄRÄ...

Ulkomaankauppa ja vaihtotase (%-muutokset ja mrd. euroa)

	2018					3 kkl ¹⁾	Kum ²⁾	2017 ³⁾	Ennuste 2/2018 ³⁾	
	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou				2018	2019
Tavaroiden vienti										
- määrä, %-muutos	-0,1	-2,6	2,4	4,2		1,2	1,6	8,0	2,6	4,2
- hinta, %-muutos ⁴⁾	7,2	6,6	6,1	4,4	3,3	-0,5	5,4	3,9	5,6	2,4
Tavaroiden tuonti										
- määrä, %-muutos	3,0	-6,5	1,1	0,8		-1,1	0,4	5,2	0,9	2,0
- hinta, %-muutos ⁴⁾	8,3	7,8	7,4	3,7	1,5	-1,5	5,8	4,3	4,7	1,4
Vaihtotase, mrd. eur	-0,3	-0,4	-0,1	0,2			-3,2	0,7	1,1	3,3
Kauppataase, mrd. eur	-0,1	0,0	0,0	0,2			1,4	1,7	3,5	5,7

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä.

²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

³⁾ Kansantalouden tilinpidossa.

⁴⁾ Indeksi 2010=100.

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus.

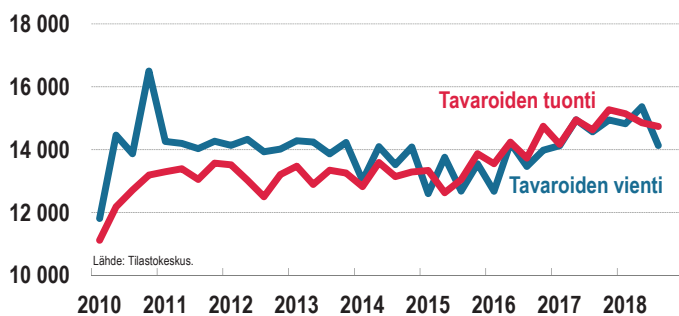
Metallien jalostuksen ja koneiden viennin vahva kasvu jatkui marraskuussa

Paperiteollisuuden ja moottori-ajoneuvojen vienti jäi edellisvuoden lukemiin

Öljytuotteiden vienti piristyi selvästi

Elintarvikkeiden vienti kääntyi kasvuun

Tavaroiden viennin ja tuonnin määrä (milj. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Viennin määrä toimialoittain (%-muutos)

	2017 Arvo-osuus, %	2018				Kum ¹⁾
		Elo	Syy	Lok	Mar	
Paperiteollisuus (17)	15,2	2,6	3,1	7,7	0,3	4,6
Koneet ja laitteet (28)	13,0	9,4	-13,8	5,1	10,6	4,6
Metallien jalostus (24)	12,7	7,2	0,8	24,7	16,1	5,1
Kemikaalit ja lääkk. (20, 21)	7,7	1,1	5,4	10,4	-4,8	-4,4
Öljytuotteiden valm. (19)	7,6	-14,5	-23,1	-6,0	7,7	-2,3
Sähkölaitteet (27)	6,5	-5,4	8,6	10,6	-19,1	3,5

¹⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus.

METALLITUOTTEIDEN JA RAKENNUS-AINETEOLLISUUDEN VIENNIN MÄÄRÄ NOUSI 25 PROSENTTIA MARRASKUUSSA

Kansantalouden tilinpidon tammikuun lopulla julkaistujen korjattujen tietojen mukaan tavaraviennin määrä lisääntyi 8,0 prosenttia vuonna 2017 aiemmin ilmoitetun 7,8 prosentin sijasta.

Etlä arvioi viime syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että tavaravienti kasvaa 2,6 prosenttia vuonna 2018. Tuoreimpien tilastojen valossa on hyvinkin mahdollista, että tavaraviennin määrän kasvuluku vuodelle 2018 asettuu noin 2,4–2,6 prosenttiin, ottaen huomioon erot kansantalouden tilinpidon ja Tullin tilastosarjojen välillä.

Kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä, saadaan tulokseksi, että tavaraviennin määrä nousi marraskuussa 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Tammi-marraskuussa kasvua kertyi 1,6 prosenttia vuodentakaisesta.

Metallituotteiden vienti piristyi marraskuussa huomattavasti ja lisääntyi 25 prosenttia edellisvuodesta. Metallien jalostuksen viennin vahva kasvu jatkui 16 prosentin tahtia ja koneiden ja laitteiden

...SUPISTUI MARRASKUUSSA

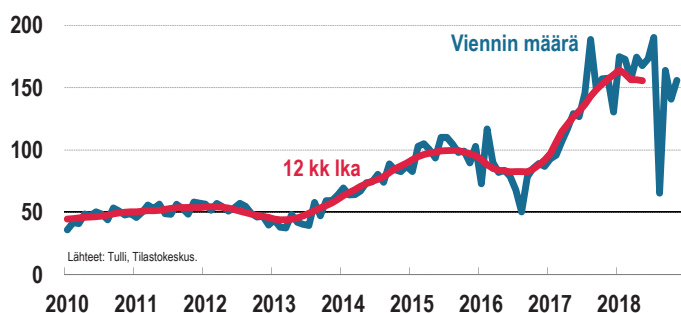
Vienti ja tuonti (vuosimuutos, %)

	2017*			2018*			2017*	Ennuste 2/2018	
	II	III	IV	I	II	III	I-IV	2018	2019
Vienti yhteensä	5,3	7,3	8,5	3,5	2,1	-1,3	7,7	2,3	3,6
Tavarat	5,2	8,2	6,9	4,9	2,8	-3,0	8,0	2,6	4,2
Palvelut	6,0	5,4	11,8	0,3	0,2	2,5	6,9	1,8	2,3
Tuonti yhteensä	3,9	4,2	2,5	5,4	1,6	2,2	3,8	1,7	2,0
Tavarat	5,0	6,5	3,6	6,9	-0,6	0,7	5,2	0,9	2,0
Palvelut	1,7	-0,4	0,3	2,4	6,1	5,3	0,9	2,9	2,1

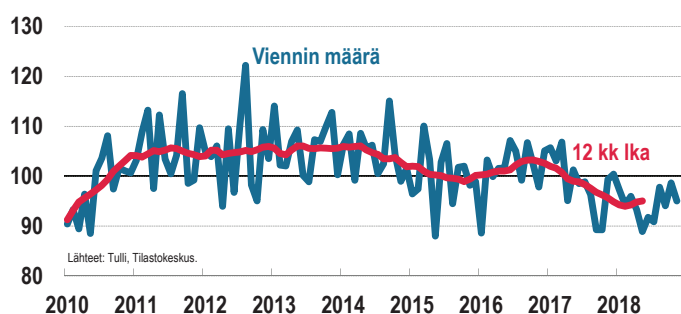
Lähde: Tilastokeskus.

Moottoriajoneuvojen viennin määrä, kausitasoitus

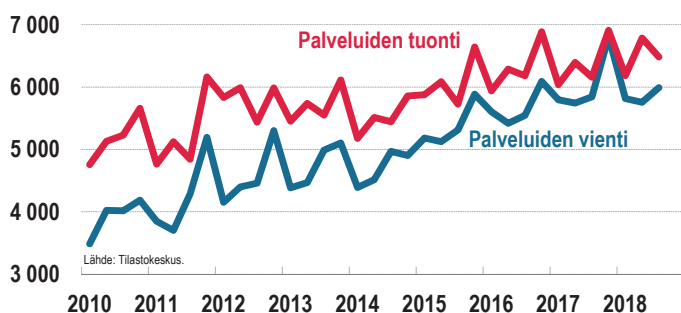
(ind 2015=100)

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin määrä, kausitasoitus (ind 2015=100)

Palveluiden viennin ja tuonnin määrä (milj. euroa)

vienti nousi vajaat 11 prosenttia vuodentakaisesta. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrä nousi runsaat 2 prosenttia. Tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden viennin määrä kohosi peräti 26 prosenttia edellisvuodesta, mutta sähkölaitteiden viennin määrä supistui 19 prosenttia. Moottoriajoneuvojen vienti jäi edellisvuoden lukemiin, mikä oli odotettua.

Parin heikon kuukauden jälkeen öljytuotteiden viennin määrä nousi vajaat 8 prosenttia vuodentakaisesta. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vienti on edelleen tavanomaista matalammalla tasolla. Marraskuussa vientimäärä jäi vajaat 5 prosenttia vuodentakaista pienemmäksi. Paperiteollisuuden vienti jäi edellisvuoden lukemiin.

Rakennusaineteollisuuden viennin määrä oli poikkeuksellisen suuri marraskuussa, kasvua kertyi peräti 25 prosenttia vuodentakaisesta. Elintarviketeollisuuden vienti kääntyi vuoden kestäneen yhtäjaksoisen supistumisen jälkeen 3,5 prosentin kasvuun.

TAVARATUONNIN MÄÄRÄ LISÄÄNTYI MARRASKUUSSA VAJAAN PROSENTIN

Kansantalouden tilinpidon tammikuun lopulla julkaistujen korjattujen tietojen mukaan tavaratuonnin määrä lisääntyi 5,2 prosenttia vuonna 2017 aiemmin ilmoitetun 4,9 prosentin sijasta.

Tavaratuonnin määrä lisääntyi viime vuoden marraskuussa 0,8 prosenttia vuodentakaisesta, kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä. Tammi-marraskuussa tuonnin määrä kasvoi 0,4 prosenttia edellisvuodesta. Kansantalouden tilinpidossa tavaratuonnin kasvuluku vuodelle 2018 kuitenkin näyttää kipuvan yli yhden prosentin.

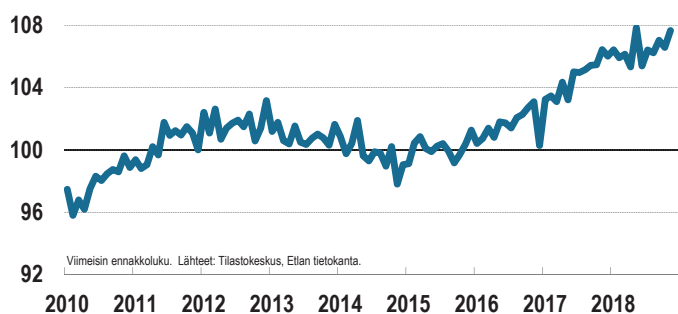
VÄHITTÄISKAUPAN MYYNNIN MÄÄRÄ...

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka) (%)

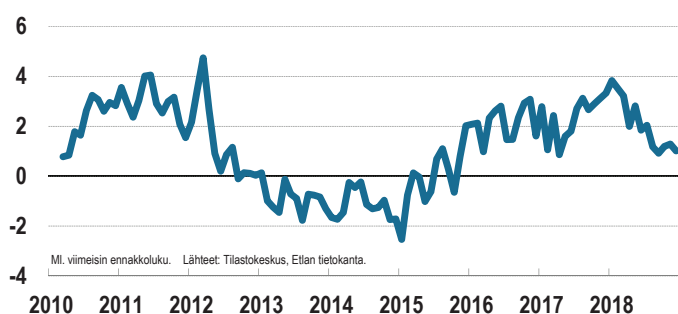
	2018						
	Kes	Hei	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou
Vähittäiskauppa	1,8	2,0	1,2	0,9	1,2	1,3	1,0
Päivittäistavara kauppa	-0,3	1,8	1,2	0,0	-0,6	-0,7	-0,2
Tavaratalokauppa	0,7	0,5	-1,0	0,1	-0,1	0,2	..
Erikoiskauppa yhteensä	4,2	2,5	1,5	1,9	3,3
Kodintekniikan vähittäiskauppa	5,3	4,9	5,8	5,9	8,3
Rautakauppatavaroiden väh.kauppa	2,2	-0,2	-2,8	-2,3	0,2
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	8,4	4,5	4,0	4,7	3,9
Moottoriajoneuv. kauppa ja korjaus	7,4	4,6	5,4	2,9	2,9	-0,7	..

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin kausitas. määrä (ind 2010=100)

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka) (%)

Nimellinen palkkasummaindeksi, vuosimuutos (3 kk lka) (%)

	2018						
	Tou	Kes	Hei	Elo	Syy	Lok	Mar
Koko talous	4,8	4,6	4,6	5,0	4,2	4,4	4,4
Teollisuus (B-E)	5,2	3,8	4,1	5,0	3,5	3,3	2,6
Rakentaminen (F)	6,5	6,2	6,4	8,4	6,0	6,2	6,3
Kauppa (G)	3,1	3,0	3,4	3,6	3,5	3,6	3,6
Muut palvelut (HIJLMNRS)	6,6	6,4	6,1	6,2	5,7	5,9	5,7
Julkiset toimialat (OPQ)	2,6	2,9	3,0	2,8	3,1	3,3	3,8

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Joulukuussa myynnin määrä jäi edellisvuotta heikommaksi

Vähittäiskaupan myynnin määrä kuitenkin piristyi syksyllä kesäkuukausista

Henkilöautokauppa kituu edelleen

VÄHITTÄISKAUPPA HIEMAN PIRISTYNYT

Ennakkolukujen mukaan vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi viime vuonna 1,7 prosenttia edellisvuodesta.

Myynnin määrä tosin aleni joulukuussa 1,4 prosenttia vuoden takaisesta. Kotimainen joulukauppa ei siten vetänyt edellisvuoden tahtiin. Loka-joulukuussa myynnin määrä oli tasan prosentin korkeampi kuin vuotta aiemmin. Kaupan myynnin kausitasoitettun määrän kehitys kuitenkin piristyi syysmarraskuussa, sillä se kasvoi mukavasti tasan prosentin kesäkuukausista.

Syksyllä koko kaupan alan myynnin määrä oli kuitenkin melkein prosentin miinuksella tukku- ja moottoriajoneuvojen kaupan ja korjaustoimen painamana.

Erikoiskaupan tilastot tulevat viipeellä. Elo-lokakuussa kodintekniikan vähittäiskaupan määrä, jota tuotteiden laadun ja ominaisuuksien paraneminen tosin tilastollisesti paisuttaa, kasvoi melkein 9 prosenttia vuoden takaisesta. Veneily on myös kiinnostanut, myynnin määrä oli viime vuonna lähes 20 prosentin kasvussa. Urheiluvälineiden myynnin määrä oli elo-lokakuussa neljän prosentin kasvussa.

Sen sijaan elintarvikkeiden erikoiskauppa väheni viisi prosenttia, ajoneuvojen polttoaineen 1,6 prosenttia ja vaatteiden 1,7 prosenttia. Kulta- ja kellokaupalla meni heikosti viime vuonna; laskua kertyy lähes kymmenen prosenttia.

...KASVOI VIIME VUONNA 1,7 %

Yksityiset kulutusmenot, määrän vuosimuutos (%)

	2017				2018			Ennuste 2/2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	2018	2019
Yks. kulutusmenot	1,9	0,5	1,1	1,8	1,0	2,1	0,4	2,0	1,8
Kestävät kulutustav.	5,2	0,1	3,6	5,2	5,4	9,5	4,7	6,3	3,3
Puolikestävät tavarat	0,9	0,8	3,3	5,3	4,2	4,9	2,0	3,8	3,0
Lyhytikäiset tavarat	-0,4	-0,1	-0,4	-0,6	1,3	-0,4	-1,4	0,4	0,4
Palvelut	3,0	0,7	1,4	2,0	0,8	2,3	1,1	1,7	2,2

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn tietokanta.

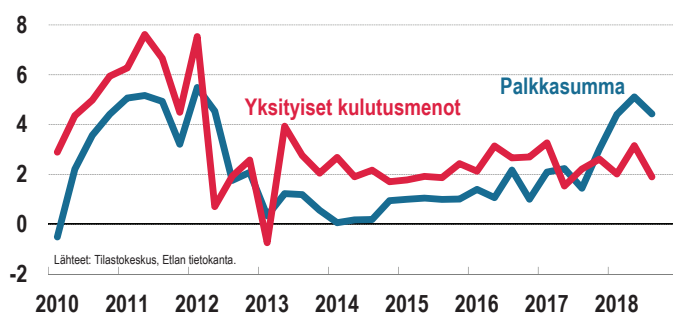
HENKILÖAUTOJEN ENSIREKISTERÖINNIT EDELLEEN HEIKKONA

Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli syksyllä selvässä laskussa vuoden takaisesta. Taustalla oli mm. päästömittaustavan tuoma epävarmuus ja autovalmistajien toimitusvaikeudet. Tammikuussa myynti kuitenkin jatkui heikkona ja pudotusta oli melkein 14 prosenttia edellisvuoden tammikuusta. Nyt ei tosin enää ole romutusrahaa.

REAALINEN OSTOVOIMA KASVAA

Reaalinen palkkasumma oli syys-marraskuussa 3,1 prosentin kasvussa vuoden takaisesta. Työllisyys kehittyi loppuvuodesta vahvasti. Kuluttajien luottamuksen heikkenemisen ja säästämisen vahvistumisen myötä kaupan myynnin määrä on kuitenkin kasvanut palkkasummaa hitaammin.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (%)

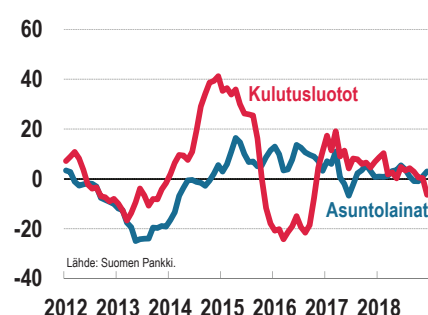

Ajankohdan otollisuus säästämiseen ja vähittäiskauppa, muutos ed. vuodesta (säästämisen 3 kk:n keskiarvon pistemuutos ed. v:sta ja vähittäiskaupan 3 kk:n %-muutos ed. v:sta)

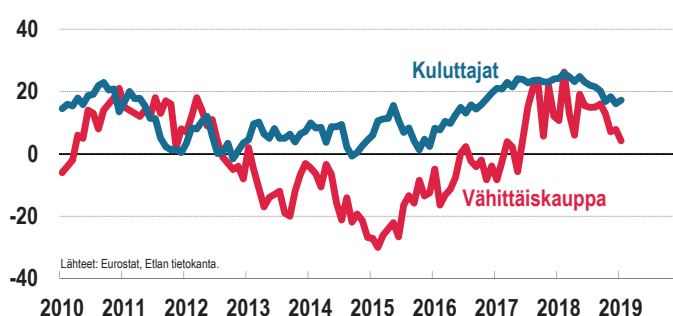

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista

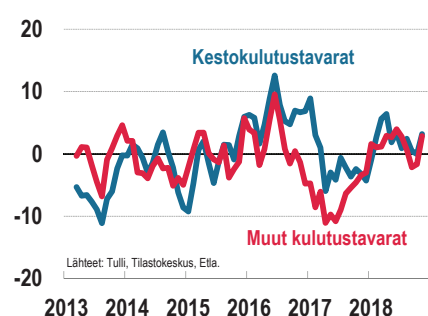
(3 kk lka, vuosimuutos, %)

Luottamusindikaattorit (saldot)

Kulutustavaroiden tuonnin määrä (3 kk lka, %-muutos)

TALONRAKENTAMINEN HILJENEE...

Ennakoivia indikaattoreita (%-muutos vuodentakaisesta ellei toisin ilmoitettu)

	2018					3 kk ¹⁾	2017	Ennuste 2/2018	
	Hei	Elo	Syy	Lok	Mar			2018	2019
Inv.tav. tuonti (määrä)	3,0	-8,2	5,3		-1,3	5,8	2,0	2,0	
Inv.tav. tuotanto (määrä)	-4,0	14,9	12,5	1,1	1,4	5,6			
Rakennusaineteollisuus ²⁾	4,0	-3,9	-6,3	0,7	-0,1	14,0			
Rakennusten aloitukset (m ³)	-22,2	-8,1	2,6	-1,7	-3,1	15,3			
- asuinrakennukset	-10,1	-2,5	21,9	-25,9	-0,9	15,8			
- muut rakennukset	-28,6	-11,5	-6,3	19,4	-4,1	15,1			
Uudisrak. vol.ind. yht.	3,3	2,6	1,7	1,1	1,1	10,1	6,0	0,0	
- asuntorakentaminen	4,7	1,2	0,8	-0,8	-0,8	10,3	10,0	2,0	
- muu talonrakentaminen	2,0	3,8	2,4	2,9	2,9	10,1	2,0	-1,5	
Rak. luottam.ind. saldo ³⁾	13,1	14,5	2,4	14,0					

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos.

²⁾ Tuotannon määrä.

³⁾ Eurostat.

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat.

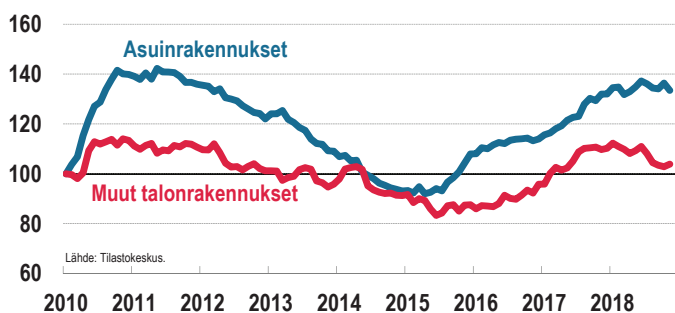
Uudistalojen rakentaminen marraskuussa lähes pysähdyksissä

Talotuotannon suhdanne viilenee lisää alkuvuonna

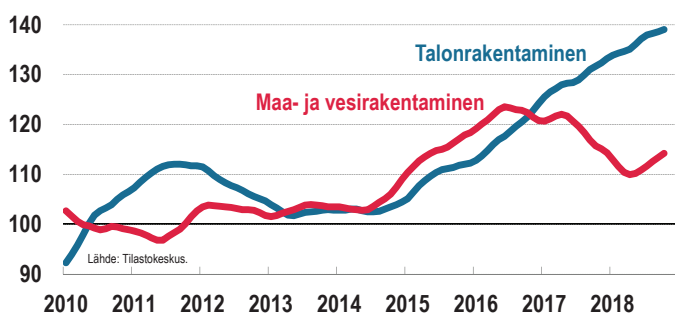
Teolliset investoinnit kääntyvät kasvuun tänä vuonna

Suurinvestointeja viime vuotta enemmän

Uudisrakennusten aloitukset (m³), 12 kk, Ika (ind 2010/1=100)

Rakennusyriytysten myynnin volyyymi, trendi (ind 2010=100)

Rakentamisen vuosikasvu on kuluneen puolen vuoden aikana hidastunut tuntuvasti. Marraskuussa asuinrakennustuotanto alitti hienokseltaan vuoden takaisen tason ja muu talotuotanto sinnitteli 3 prosentin vuosikasvussa.

Talonrakentamisen aloitukset viittaavat uudistuotannon kääntyvän laskuun kevään aikana myös yritysten ja yhteisöjen talonrakentamisessa. Viime vuoden heinä-marraskuussa uutta talotuotantoa aloitettiin 10 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Haettujen rakennuslupien lasku ennakoii asuin- ja muun talonrakentamisen laskusuhdanteen syvenevän vuoden jälkipuoliskolla.

Uudistalohankkeisiin haettiin lupia viime vuoden jälkipuoliskolla 20 prosenttia vuodentakaisista vähemmän. Liike- ja toimistorakentamisen luvat supistuivat 40 prosenttia.

...TEOLLISUUDEN INVESTOINNIT ELPYVÄT

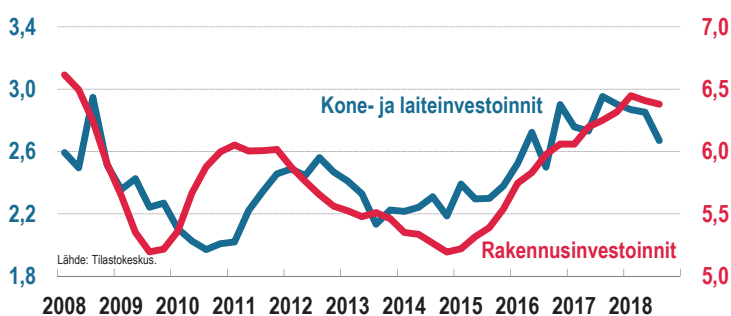
Investointien volyymi (%-muutokset ed. vuodesta)

	2017		2018*			Qt/ Qt-1 ¹⁾ *	2017* I-IV	Ennuste 2/2018	
	III	IV	I	II	III			2018	2019
Investoinnit yht.	5,5	1,9	4,7	3,7	-1,3	-1,4	4,0	3,9	1,5
Yksityiset inv.	6,3	2,1	5,6	3,6	-2,2	-1,9	4,6	3,9	1,1
Julkiset inv.	1,5	1,1	0,7	4,8	4,2	0,3	1,8	3,6	3,5
Koneet ja laitteet	19,2	1,6	4,9	5,4	-10,0	-6,3	6,6	1,4	0,9
Rakennusinv.	4,2	4,1	6,8	4,0	1,5	-0,4	5,1	5,5	1,8
- asuinrak.	4,9	6,4	9,4	6,1	3,1	0,3	5,9	7,4	1,0
- muut talonrak.	6,1	4,2	4,9	2,2	0,9	0,4	6,6	4,6	2,7
- maa- ja vesirak.	-0,4	-1,5	1,0	0,8	-2,0	-0,5	0,2	2,0	2,5
Muut investoinnit	-6,3	-3,8	-0,6	0,7	1,8	-0,5	-2,3	1,7	2,5

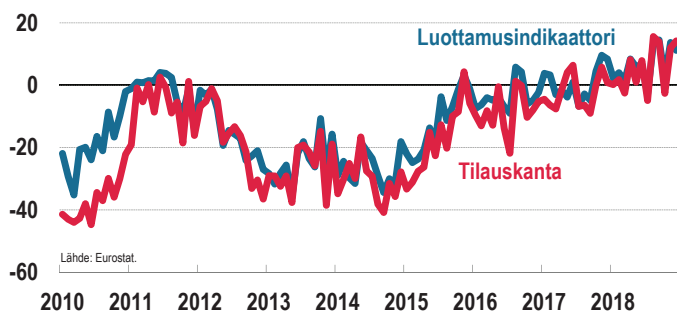
¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä.

Lähde: Tilastokeskus.

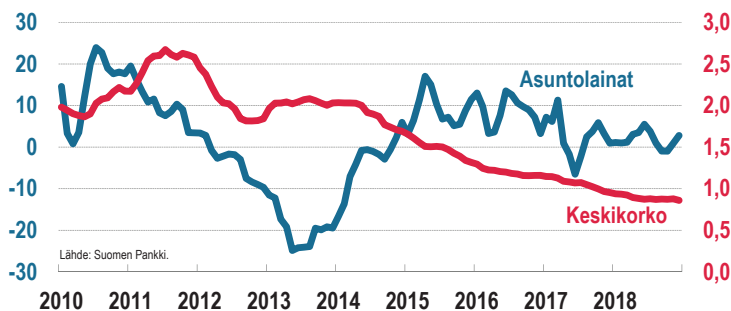
Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien volyymi, kausitasoitus (mrd. euroa vuoden 2010 hinnoin)

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

Kotitalouksien nostamat as.lainat, 3 kk, summa (%-muutos ed. v:sta)

Talotyypeistä ainoastaan teollisuuden luvat kasvoivat viime vuoden jälkipuoliskolla.

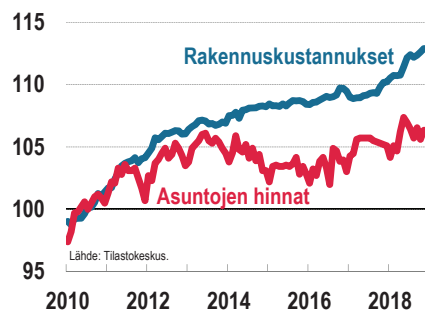
Talonrakentamisen suhdanteen heikkeneminen leikkaa kokonaisinvestointien kasvumahdollisuuksia tänä vuonna, koska uudisrakentamisen osuus kokonaisinvestoinneista on varsin merkittävä (25 prosenttia).

Investointitaantuma on kuitenkin kaukana. Teollisuuden investointien aallonpohja ohitettiin viime vuonna, ja tälle vuodelle EK:n investointitiedustelu ennakoii verraten muhkeita kasvulukuja.

Tehdasteollisuuden aineellisten investointien arvioidaan elyvän tänä vuonna 6 prosentin kasvuun ja energia-alalla ne laajenevat viidenneksen. Myös teollisuuden t&k-investointeihin odotetaan pientä nousua.

Etlan seurannassa olevia yli 100 milj. euron investointihankkeita käynnistyy tänä vuonna 0.4 mrd. euron edestä mm. akku- ja moottoriajoneuvojen valmistuksessa ja majoituslalla. Nämä kaksivuotiset suurhankkeet tukevat kokonaisinvestointien kasvua vajaat 1 prosenttia. Viime vuonna uusia suurhankkeita käynnistettiin 0.2 mrd. euron verran.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat (ind 2010=100)

VIIME VUODEN BKT:N KASVULUKU JÄÄ SELVÄSTI...

Indikaattoreita (indeksit 2010=100 tai %-muutos vuodentakaisesta)

	2018					Kum ¹⁾
	Syy	Lok	Mar	Jou	Tam	
Kokonaistuotanto, 2010=100	105,4	109,0	106,7			
vuosimuutos, %	1,9	4,4	2,0			2,4
Alkutuotanto, 2010=100	123,0	127,8	124,9			
vuosimuutos, %	2,0	4,6	6,9			3,7
Jalostus, 2010=100	100,8	104,3	100,7			
vuosimuutos, %	3,7	5,6	1,3			3,4
Palvelut, 2010=100	106,6	110,3	108,6			
vuosimuutos, %	1,2	3,9	2,1			2,0
Teoll. luottamusind., saldo*	11	8	7	3	4	
Rak. luottamusind., saldo*	15	2	14	11	17	
Palv. luottamusind., saldo*	23	15	15	14	13	

¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

Lähteet: Tilastokeskus ja *European Commission: Business and Consumer Survey Results.

Teollisuusyritysten tuotanto-
odotukset laskivat myös
tammikuussa

Teollisuuden tilauskannat
kohenivat vain hieman

Rakennusteollisuuden luottamus
nousi huomattavasti

Palvelualojen myyntihinta-
odotukset putosivat merkittä-
västi tammikuussa

KOKONAISTUOTANTO KASVOI MARRASKUUSSA 2 PROSENTTIA VUODENTAKAISESTA

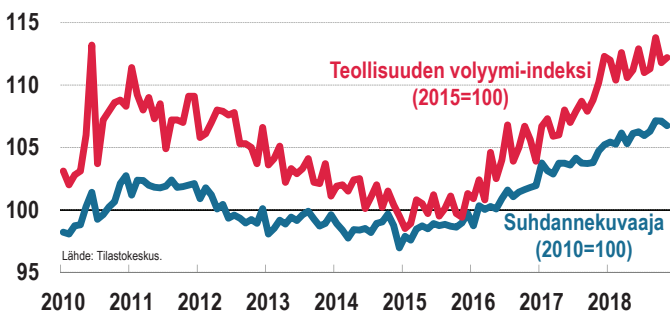
Tilastokeskuksen julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan mukaan kokonaistuotanto kasvoi marraskuussa alkuperäisen sarjan mukaan 2,0 prosenttia ja työpäiväkorjattuna 1,8 prosenttia vuodentakaisesta. Kausitasoitettuna tuotanto laski 0,3 prosenttia lokakuusta. Teollisuuden ja rakentamisen yhteenlaskettu tuotanto kohosi marraskuussa työpäiväkorjattuna 1,2 prosenttia vuodentakaisesta. Alkutuotanto lisääntyi 6,9 prosenttia ja palvelualojen tuotanto nousi 2,1 prosenttia.

Kokonaistuotanto lisääntyi viime vuoden tammi-marraskuussa 2,4 prosenttia edellisvuodesta tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan. Teollisuuden ja rakentamisen yhteenlaskettu tuotanto lisääntyi 3,4 prosenttia. Palvelualojen tuotanto kasvoi 2,0 prosenttia ja alkutuotanto 3,7 prosenttia vuodentakaisesta.

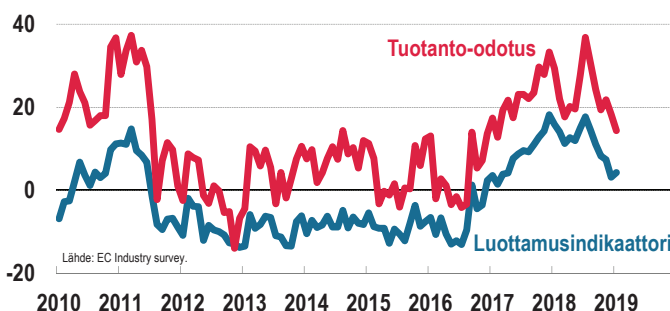
Eta arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että Suomen bkt kasvaa 2,8 prosenttia vuonna 2018 ja 2,2 prosenttia vuonna 2019. Tuoreimpien tuotannon suhdannekuvaajan tietojen perusteella bruttokansantuote näyttää kasvaneen selvästi arvioitua vähemmän vuonna 2018.

Kansantalouden tilinpidon tammikuun lopulla julkaistujen tarkentuneiden ennak-

Tuotanto, kausitasoitus (ind)

Teollisuuden odotukset (saldoluku)

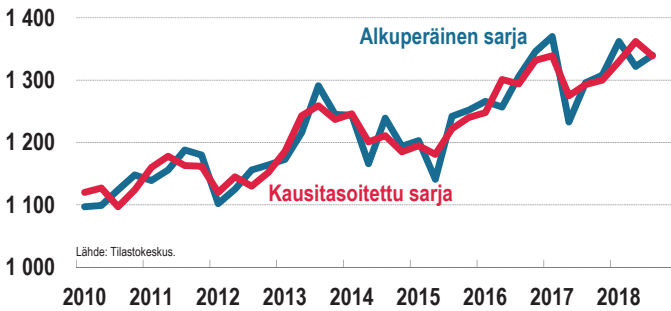
...SYYSKUUSSA ARVIOITUA PIENEMMÄKSI

Kokonaistuotanto toimialoittain (%-muutos)

	2017*			2018*			2017*	Ennuste 2/2018	
	II	III	IV	I	II	III		2018	2019
Bkt markkinahintaan	2,6	2,1	2,4	2,3	2,5	2,3	2,7	2,8	2,2
Alkutuotanto	-1,9	-0,8	-2,8	-0,6	7,2	3,4	1,5	0,4	1,1
Teollisuus (B, C, D, E)	6,9	4,6	5,4	4,7	2,0	3,5	6,5	5,8	4,1
Rakentaminen	4,6	2,3	1,0	5,8	3,8	2,0	3,3	3,6	1,1
Palvelut	1,4	1,6	1,9	1,2	2,1	2,0	1,7	2,0	1,9
Bkt muutos ed. nelj.	0,5	0,3	0,7	0,9	0,3	0,4			

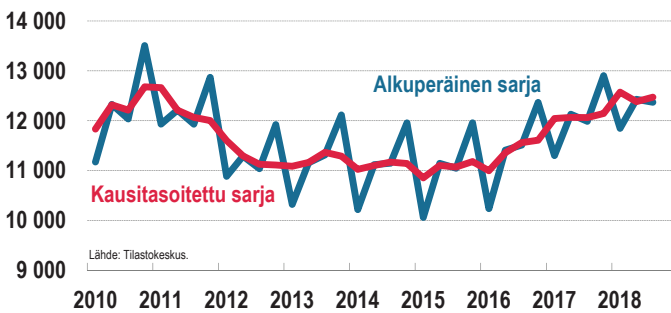
Lähde: Tilastokeskus.

Alkutuotanto, 2010 hintoihin (milj. euroa)

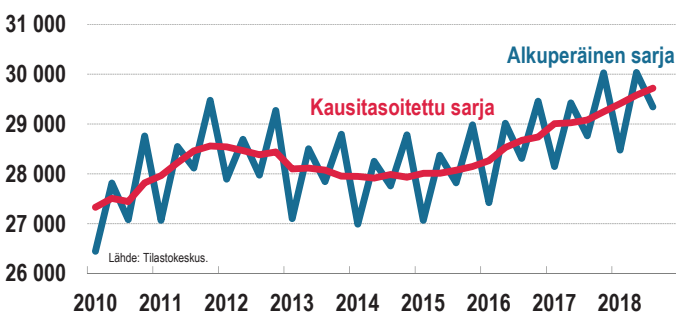
Lähde: Tilastokeskus.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto, 2010 hintoihin (milj. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Palvelujen tuotanto, 2010 hintoihin (milj. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

kotietojen mukaan bruttokansantuote kasvoi 2,7 prosenttia vuonna 2017, aiemmin ilmoitetun 2,8 prosentin sijasta. Vuoden 2016 bkt:n kasvulukua korjattiin 2,5 prosentista 2,8 prosenttiin. Tammikuun lopulla julkaistiin myös vuoden 2015 lopullinen bkt:n kasvuluku. Bruttokansantuote kasvoi 0,5 prosenttia vuonna 2015, aikaisempi luku oli 0,4 prosenttia.

TAMMIKUUSSA TEOLLISUUDEN LUOTTAMUS VAHVISTUI SUOMESSA JA HEIKKENI EU:SSA

Euroopan komission julkaisema teollisuuden luottamusindikaattori putosi tammikuussa noin 2 pistettä sekä EU:ssa että euroalueella, kun tuotanto-odotukset heikkenivät molemmilla alueilla. Tilauskannat ohenivat sekä EU:ssa että euroalueella. Valmistusvarastot kasvoivat molemmilla alueilla.

Suomessa teollisuuden luottamus vahvistui yhden pisteen tammikuussa. Tuotanto-odotukset kuitenkin laskivat jonkin verran, mutta tilauskannat kohenivat aavistuksen verran. Vientitilauksista koheni selvästi enemmän kuin tilauskanta kokonaisuudessaan. Valmistusvarastot pienenevät merkittävästi joulukuusta. Myyntihintaodotukset nousivat selvästi.

Rakentamisen luottamus pysyi EU:ssa lähes ennallaan joulukuun lukemissa, mutta nousi euroalueella takaisin marraskuun huippulukemiin. Suomessa rakennusteollisuuden luottamus nousi huomattavasti tammikuussa ja oli korkeimmillaan viimeisen kahden kuukauden aikana.

Palvelualojen luottamusindikaattori laski tammikuussa hieman sekä EU:ssa että euroalueella. Myös Suomessa palvelusektorin luottamus heikkeni hieman. Liiketoiminnan tilanteen koettiin jonkin verran huonontuneen joulukuusta, vaikka kysynnän odotetaan pysyvän ennallaan lähikuukausina. Myyntihintaodotukset putosivat merkittävästi tammikuussa.

TEOLLISUUSTUOTANNON KASVUVAUHTI...

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi (2015=100, vuosimuutos, %)

Toimiala	2018				3 kkl ¹⁾	Kum ²⁾	2017 ³⁾	Ennuste 2/2018	
	Elo	Syy	Lok	Mar				2018	2019
Teknoliateollisuus	0,2	9,9	5,8	2,7	3,4	5,8	4,1	6	4
- metallien jalostus	-2,4	-5,5	-0,1	5,4	1,7	1,8	4,0	2	2
- kone- ja met.tuotet.	-6,5	10,1	-0,3	0,5	3,5	5,4	4,4	8	5
- elektr.- ja sähköteoll.	11,2	15,8	24,7	6,9	5,6	7,9	3,5	3	3
Metsäteollisuus	4,1	2,1	3,2	0,5	-0,2	4,0	7,7	5	4
- puutavateollisuus	-0,3	1,0	-4,9	3,8	-0,9	1,3	8,0	0	1
- paperiteollisuus	6,3	2,8	5,1	-1,4	-0,3	5,1	7,6	7	5
Kemianteollisuus	-0,1	4,4	1,5	0,6	0,6	-1,0	-0,2	0	3
Elintarviketeollisuus	-0,6	-1,3	0,6	1,3	0,4	0,9	0,4	0	1
Tevanake-teollisuus	-10,9	-9,4	-6,5	-9,7	-1,1	-6,9	3,2	2	3
Muu tehdasteollisuus	1,3	-1,9	-1,2	-0,9	-0,4	1,5	5,0	3	3
Tehdasteollisuus yht.	0,8	6,4	3,0	1,5	1,7	3,3	3,6	3,7	3,3
Tehdasteollisuus pl. elektr.- ja sähköteoll.	-1,3	4,4	0,1	0,7	1,1	2,6	3,6	3,8	3,3
Kaivostoiminta ja louhinta	60,1	4,0	1,5	0,0	-27,9	31,0	6,8	24	4
Sähkö, kaasua ja lämpöhuolto	3,3	0,3	-0,6	1,7	0,2	4,2	-1,1	3	2
Koko teollisuus	2,4	5,5	2,8	1,8	0,8	3,9	3,4	4	3,3

¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna.

²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan.

Lähde: Tilastokeskus.

Kulkuneuvojen valmistus jäi marraskuussakin edellisvuotista pienemmäksi

Paperiteollisuuden tuotanto kääntyi hienoiseen laskuun

Kemianteollisuuden tuotanto kasvoi vain vähän

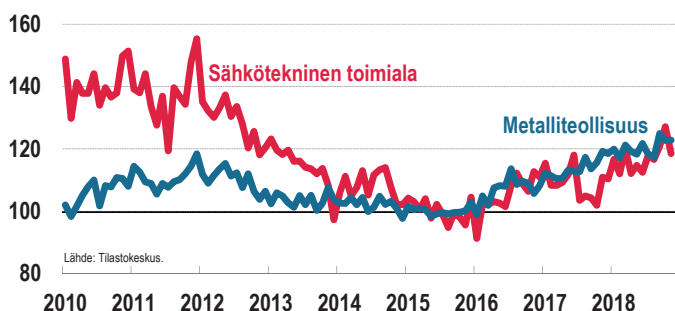
Vain paperiteollisuuden uusien tilausten arvo nousi marraskuussa

TEOLLISUUSTUOTANTO KASVOI MARRASKUUSSA KAUSITASOITETTUNA VAJAAT 2 PROSENTTIA EDELLISVUODESTA

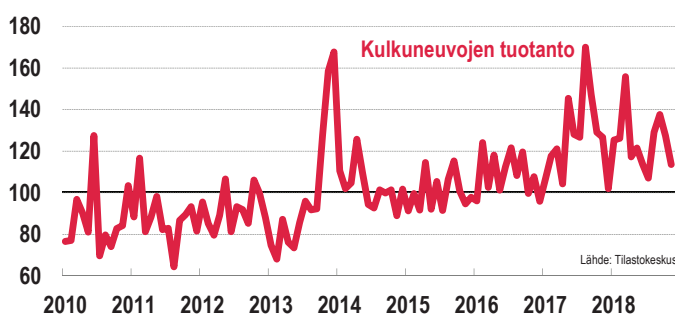
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen sarjan mukaan koko teollisuuden tuotanto lisääntyi marraskuussa 1,3 prosenttia vuodentakaisesta. Työpäiväkorjattuna teollisuustuotanto nousi 1,6 prosenttia viimevuotisesta. Kausitasoitettuna teollisuustuotanto kasvoi marraskuussa 1,8 prosenttia vuodentakaisesta ja 0,4 prosenttia lokakuusta. Tammi-marraskuussa kasvua kertyi 3,9 prosenttia sekä alkuperäisen että työpäiväkorjatun sarjan mukaan. Etlarvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että teollisuuden tuotos kasvaa 4 prosenttia vuonna 2018.

Tehdasteollisuuden tuotanto lisääntyi marraskuussa kausitasoitettuna 1,5 prosenttia edellisvuodesta. Teknoliateollisuuden tuotannon kasvuvauhti hidastui 2,7 prosenttiin. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto nousi vajaat 7 prosenttia vuodentakaisesta. Metallien jalostus lisääntyi runsaat 5 prosenttia, koneiden ja laitteiden valmistus vajaat 4 prosenttia ja metallituotteiden tuotanto prosenttiin. Kulkuneuvoteollisuuden tuotanto jäi sen sijaan edellisvuotista pienemmäksi.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind 2015=100)

Lähde: Tilastokeskus.

Lähde: Tilastokeskus.

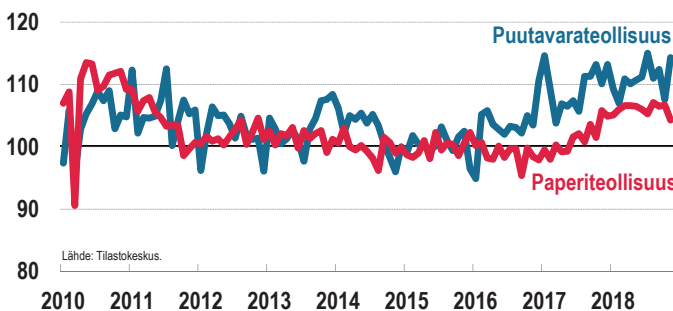
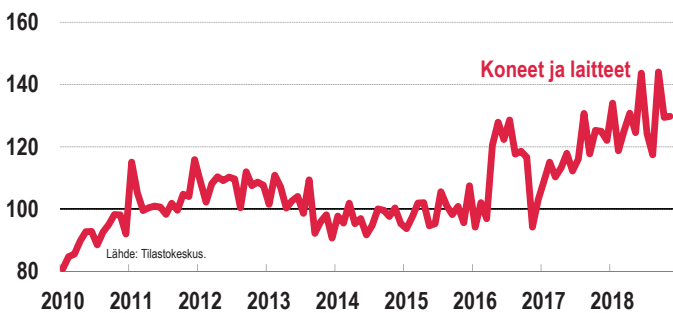
...HIDASTUI SELVÄSTI MARRASKUUSSA

Arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (%-muutos)

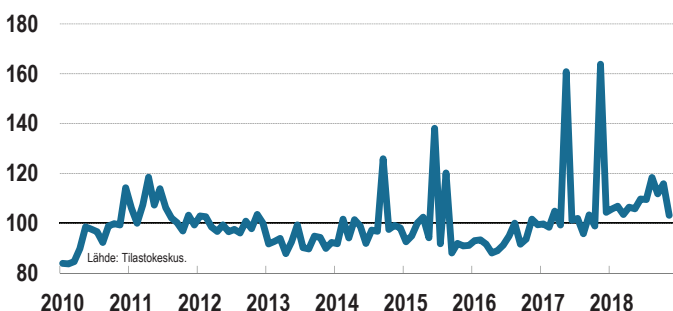
	2017*			2018*			2017* I-IV	Ennuste 2/2018	
	II	III	IV	I	II	III		2018	2019
Koko teollisuus	6,9	4,6	5,4	4,7	2,0	3,5	6,5	5,8	4,1
Tehdasteollisuus	7,1	4,3	4,8	3,4	1,7	3,2	6,6	5,8	4,5
Metsäteollisuus	9,5	12,9	12,5	-0,4	-1,0	-3,4	12,3	5,1	6,4
Kemianteollisuus	11,0	3,2	3,3	1,2	-3,5	3,7	5,6	0,4	3,3
Metalliteoll. pl.									
sähkötekn.	9,2	8,4	5,5	6,0	3,1	1,0	8,6	12,5	5,5
Sähkötekn. teoll.	2,8	-6,8	0,4	4,9	5,8	15,9	2,4	2,0	3,3
Koko teollisuuden muutos ed. nelj.	0,6	0,5	0,7	2,8	-1,5	1,8			

Lähde: Tilastokeskus.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind 2015=100)

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus (ind 2015=100)

Paperiteollisuuden tuotanto kääntyi marraskuussa puolentoista vuoden yhtäjaksoisen kasvun jälkeen 1,4 prosentin laskuun. Puutavaruotteiden valmistus sen sijaan kohosi vajaat 4 prosenttia edellisvuodesta. Kemianteollisuuden tuotanto kehittyi edelleen heikosti, tammi-marraskuussa tuotanto supistui prosentin vuodentakaisesta. Juomien valmistus oli marraskuussa vajaan 10 prosentin kasvussa, mutta elintarvikkeiden tuotanto jäi edellisvuoden lukuun. Nahka- ja kenkäteollisuuden tuotanto sukelsi marraskuussa uusiin pohjalukemiin, tuotantomäärä oli 40 prosenttia edellisvuodesta pienempi. Myös tekstiilien ja vaatteiden valmistus väheni. Rakennusaineteollisuuden tuotanto lisääntyi vain puolisen prosenttia.

UUSIEN TILAUSTEN ARVO PUTOSI MARRASKUUSSA TUNTUVASTI SEKÄ VUODENTAKAISESTA ETTÄ LOKAKUUSTA

Teollisuusyritysten uusien tilausten arvo jäi marraskuussa 2018 peräti 37,6 prosenttia vuodentakaisesta pienemmäksi. Telakkateollisuus sai edellisvuoden marraskuussa suuria tilauksia, mikä pääosin selittää voimakkaan pudotuksen. Uusien tilausten arvo kuitenkin laski tuntuvasti myös edellisestä kuukaudesta, 15,2 prosenttia.

Metalliteollisuuden tilausten arvo laski marraskuussa poikkeuksellisen korkean vertailutason takia 49,8 prosenttia vuodentakaisesta. Kemianteollisuuden tilausten arvo väheni 2,3 prosenttia, mutta paperiteollisuuden tilausten arvo nousi 5,4 prosenttia vuodentakaisesta.

Viime vuoden tammi-marraskuussa teollisuusyritysten tilaukset vähenivät kaiken kaikkiaan arvoltaan 2,4 prosenttia vuodentakaisesta. Paperiteollisuuden tilaukset lisääntyivät kuitenkin 8,2 prosenttia ja kemianteollisuuden 2,2 prosenttia. Metalliteollisuuden uusien tilausten arvo laski 6,6 prosenttia edellisvuodesta.

TYÖLLISYYS PARANI VIIME VUONNA...

Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2018					3 kk ¹⁾	2018	Ennuste 2/2018	
	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou			2018	2019
Alkutuotanto	8,0	2,0	-5,9	8,2	5,6	0,5	2,0	0,2	0,0
Teollisuus	0,3	7,2	-1,9	0,0	5,2	0,4	1,9	0,9	0,3
Rakennustoiminta	17,1	3,5	7,7	7,1	0,0	1,7	6,0	3,6	0,5
Kauppa	2,3	4,0	0,3	4,4	5,8	0,7	3,2	3,5	0,2
Liikenne	1,2	12,9	4,5	4,3	6,2	1,5	4,9	2,9	1,0
Rahoitus, liike-el. palv.	1,1	-0,8	2,8	8,9	-2,4	0,7	1,0	1,4	1,4
Julk. ja muut yhtk. palv.	0,6	-0,6	1,8	-5,0	4,2	0,0	2,0	2,2	1,2
- julkinen sektori	0,6	-2,0	-0,4	-3,7	0,4	-0,3	0,0	0,9	0,7
Työlliset yhteensä	2,6	2,9	1,7	1,5	3,4	0,6	2,6	2,2	0,8
Työvoiman tarjonta	1,8	1,0	0,7	0,6	0,0	0,0	1,3	1,2	0,5
Tyött.aste, kausitas. sarja	7,2	7,1	6,9	6,7	6,6	-0,6 ²⁾	7,4	7,7	7,4
Työll.aste, kausitas. sarja	71,8	71,9	72,1	72,3	72,5	0,5 ²⁾	71,7	71,4	72,1

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden keskiarvon muutos edellisestä, %, kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.

²⁾ %-yksikköä.

Lähde: Tilastokeskus.

Työllisyys kasvoi lähes kaikilla alatoimialoilla

Aktiivimalli vauhditti työllisyyden kasvua IV-neljänneksellä

Aktivoinnit kaunistavat työvoimalukuja jatkossakin

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä kasvoi viime vuonna 2,7 prosenttia ja työvoiman tarjonta 1,2 prosenttia. Työttömyysaste aleni 1,2 prosenttiyksikköä 7,4 prosenttiin. Työllisyysaste nousi 2,1 prosenttiyksikköä 71,7 prosenttiin.

Etlan viime syksyn ennusteessa kaikki keskeiset työvoimaluvut aliarvioitiin. Työllisyys parani viime vuonna 0,5 prosenttiyksikköä arvioitua vauhdikkaammin ja työttömyysaste aleni 0,3 prosenttiyksikköä ennustetta enemmän.

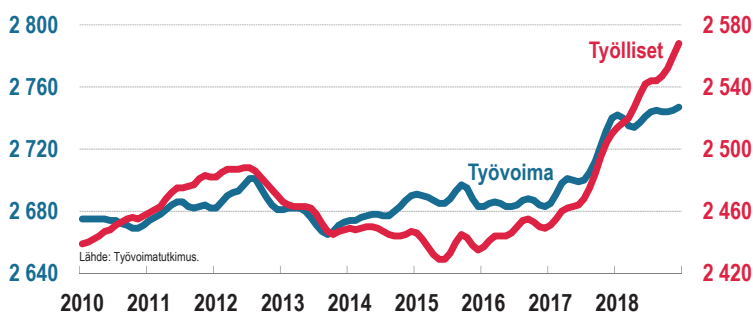
Työn kysynnän kasvu oli viime vuonna laaja-alaista. Työllisyys parani kaikilla kuudella päätoimialalla ja 30:stä alatoimialasta ainoastaan neljän elinkeinon työllisyys supistui.

Tehdasteollisuuden kymmenen vuotta kestänyt työllisyyden lasku katkesi viime vuoden 3,5 prosentin kasvuun. Työllisyys parani kaikilla alatoimialoilla lukuun ottamatta metallien jalostusta. Metsäteollisuuden työllisyys parani peräti 10 prosenttia ja kulutustavaratuotanto lisäsi työvoimansa 7 prosenttia.

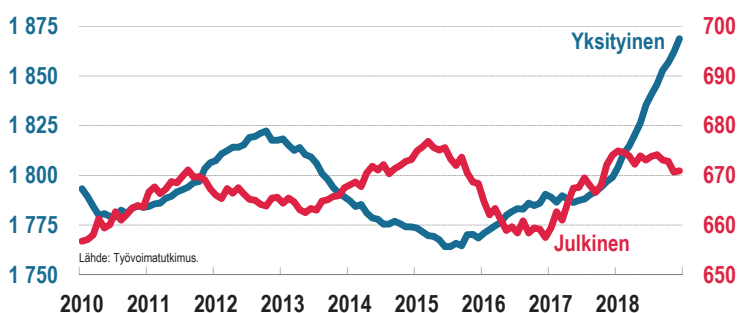
Alkutuotannossa työpaikkojen määrä kasvoi 2 prosenttia. Rakentamisen työllisyys parani 5 prosenttia ja yksityisten palvelualojen työpaikat lisääntyivät 4 prosenttia. Julkisyhteisöjen työllisyys väheni 0,5 prosenttia.

Kausitasattuna työllisyys parani koko vuoden ajan. Vuoden jälkipuoliskolla

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, 12 kk, lka summa (1000 henkilöä)

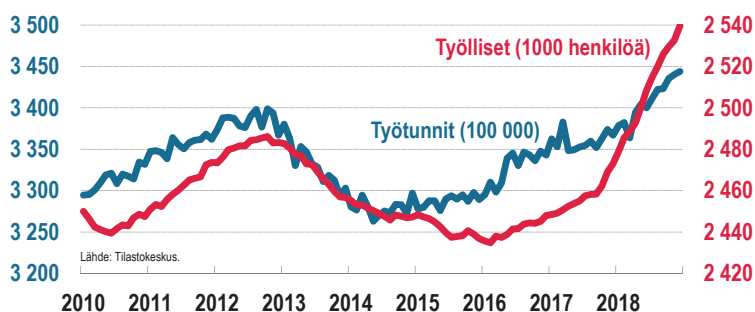
...ENNAKOITUA ENEMMÄN

Työpanos, 3 kk, lka (vuosimuutos-%)

	2018				
	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou
Alkutuotanto	5,3	6,7	-1,4	-1,1	-0,9
Teollisuus	-2,5	-0,5	0,4	-0,4	-0,1
Rakennustoiminta	4,9	7,7	7,6	5,2	6,6
Kauppa	4,7	4,7	5,2	6,7	6,5
Liikenne	7,4	8,6	7,1	6,8	6,7
Rahoitus, liike-elämää palv. toim.	-1,5	0,1	0,8	4,2	2,4
Julk. ja muut yhtk. pal.	1,4	0,7	1,1	-2,2	-0,5
Yhteensä	2,3	2,9	2,7	2,0	2,4

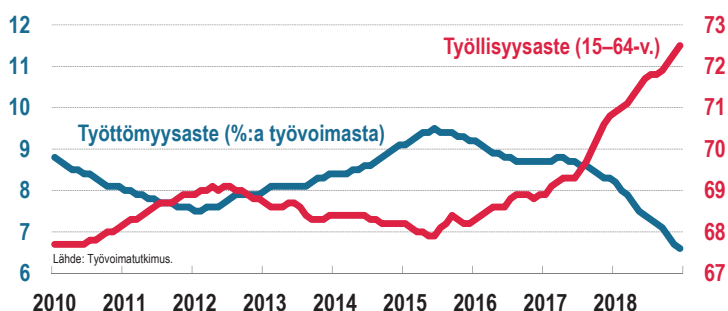
Lähde: Tilastokeskus.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, 12 kk, lka summa

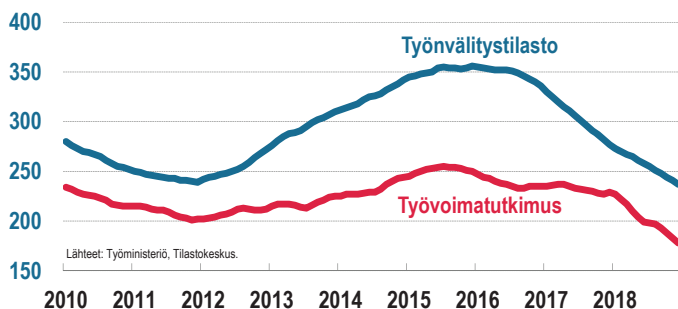
Lähde: Tilastokeskus.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

Lähde: Työvoimatutkimus.

Työttömyys työvoimatutkimuksen ja työnvälitystilaston mukaan, trendi (1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö, Tilastokeskus.

työllisyyden kasvu-ura hieman loiveni, mutta selvästi esim. Etlan syksyn ennustetta vähemmän. Esimerkiksi IV-neljänneksen vuositason korotettu kasvu oli 2,4 prosenttia ja vuodetäkaiseen verrattuna lähes saman verran.

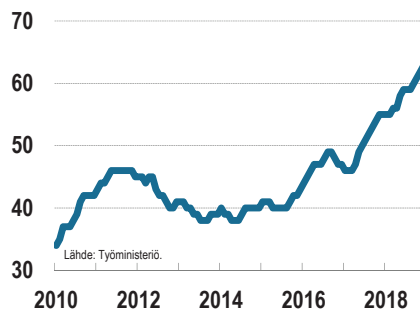
Työn kysynnän muutokset ovat yleensä näkyneet samansuuntaisesti työvoiman tarjonnassa, mutta IV-neljänneksellä yhteys katkesi, kun työvoiman tarjonta pysyi likimain ennallaan.

Poikkeuksellinen tilanne johtunee siitä, että hallituksen viime vuoden alussa käyttöönottatut työttömien aktivoitimet ovat lisänneet työttömien työnhakua. Tätä oletamaa tukee 1–9 tuntia kuukauden aikana työtä tehneiden vuosikasvun vauhdittuminen viime vuoden lopulla 25 prosenttiin vastaten 22 000 henkilön lisäystä.

Lyhytkestaisen työn lisääntyminen viime vuoden lopulla vauhditti koko vuoden työllisyyden kasvua 0,2 prosenttiyksikköä ja alensi työttömyysastetta 0,1 prosenttiyksikköä.

Työttömien patistaminen työnhakuun vauhdittaa työllisyyden kasvua myös jatkossa, koska heidän on sanktioiden (työttömyyskorvauksen määrää leikataan vajaat 5 prosenttia) uhalla osallistuttava aktivoitimenpiteeseen kolmen kuukauden välein.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

KOTIMAISET INFLAATIOPAINEEET RAUHALLISIA

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2018					Ennuste 2/2018	
	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou	2018	2019
Suomi, harmonisoitu	1,4	1,4	1,7	1,4	1,3	1,1	1,3
Euroalue, harmonisoitu	2,0	2,1	2,2	1,9	1,6	1,6	1,8
Suomi, kansallinen KHI	1,3	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1	1,4
Tuontihinnat (tavarat)	7,7	7,4	6,9	3,4	1,5	4,7	1,4
Kotimarkkinoiden perushintaind.	5,9	5,7	5,9	4,5	3,4	4,4	3,1
Rakennuskustannukset	2,6	2,8	2,5	2,5	2,4	2,1	1,4

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat ja Etlan tietokanta.

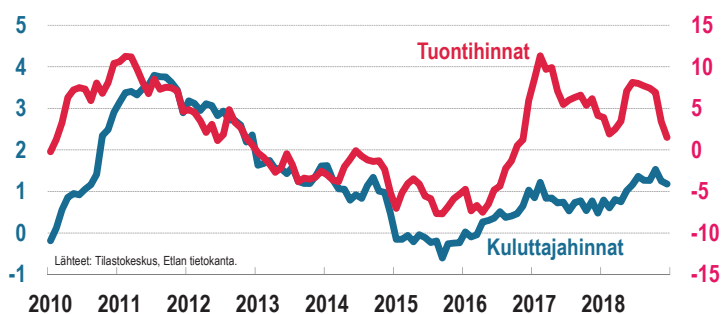
**Inflaatio joulukuussa
1,2 prosenttia**

Veromuutosten vaikutus inflaatioon pienenee tammikuussa

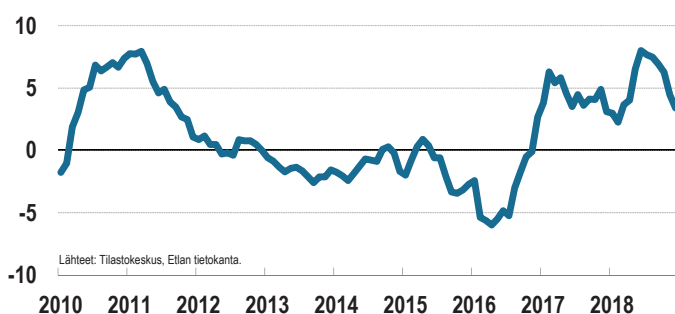
Pohjainflaatio matala

Reaalinen valuuttakurssimme vahvistui hieman viime vuonna

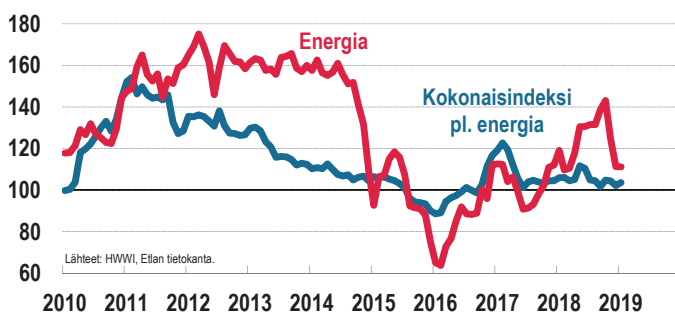
Hinnat (vuosimuutos, %)

Vientihinnat (vuosimuutos, %)

Raaka-aineiden eurohinta (ind 2015=100)

INFLAATIO VIIME VUONNA 1,1 %

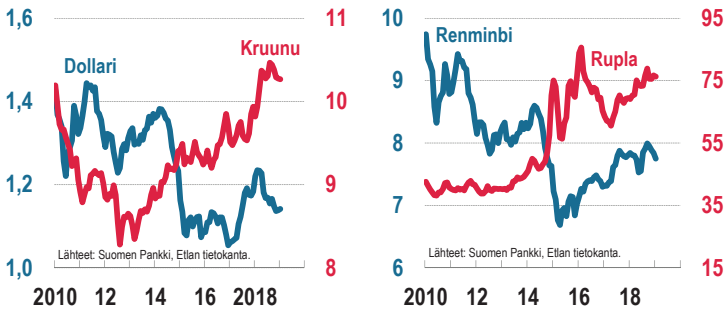
Kuluttajahintainflaatio oli viime vuonna keskimäärin 1,1 prosenttia. Joulukuussa hinnat olivat 1,2 prosenttia korkeammat kuin vuotta aikaisemmin. Alkaneelle vuodelle tulee perintöä 0,5 prosenttiyksikköä. Jos hinnat olisivat koko kuluvan vuoden ajan joulukuun tasolla, vuoden 2019 inflaatio olisi siten 0,5 prosenttia.

Joulukuussa nousivat eniten vuoden takaisesta veronkorotusten siivittämiä alkoholi- ja tupakkatuotteiden hinnat (+7,0 %) sekä ravintoloiden ja hotellien hinnat (+3,1 %) ja asumisen hinnat (+1,8 %). Nämä kolme erää kontribuoiivat yhteensä tasan yhden prosenttiyksikön kokonaisinflaatioon. Hintatason nousua hidastivat kulttuurin ja vapaa-ajan, vaatetuksen ja jalkineiden sekä viestinnän hintojen edelleen jatkunut aleneminen.

POHJAINFLAATIO EDELLEEN MATALA

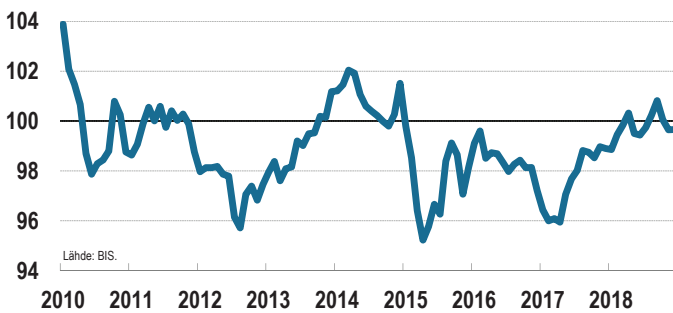
Pohjainflaatio (eli pl. volatiilit elintarvikkeet ja energia) oli joulukuussa 0,8 prosenttia. Se oli sama kuin marraskuussa ja korkein lukema sitten kesäkuun 2017. Kotimaiset hintapaineet eivät siten ole heränneet nostamaan ansiotasoa ja heikentämään kilpailukykyä.

Valuuttakursseja euron suhteen

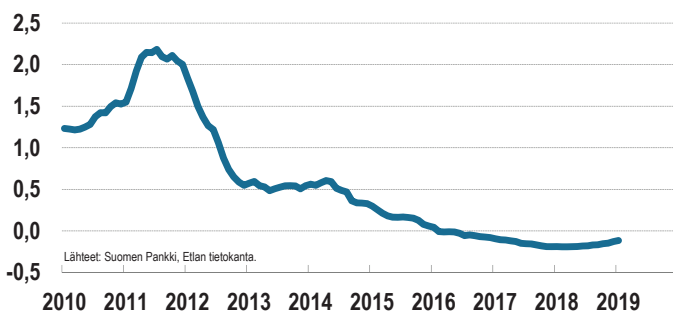
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu.

Suomen reaalinen efektiivinen valuuttakurssi (ind 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

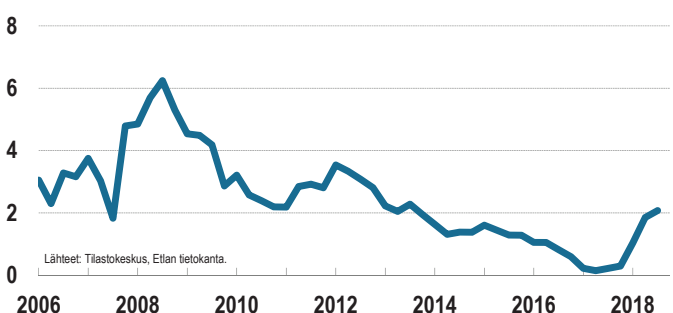

Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu.

12 kk, Euribor (%)

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Elintarvikkeidenkin hintojen nousu jäi joulukuussa marraskuun tavoin 1,1 prosenttiin. Lisäksi raakaöljyn maailmanmarkkinahinta on laskenut. Energian hinta nousi kuitenkin Tilastokeskuksen mukaan joulukuussa edelleen 5,6 prosenttia vuoden takaisesta.

REAALINEN VALUUTTAKURSSI VAHVISTUI VIIME VUONNA

Euron reaalinen valuuttakurssi Suomen kauppakumppanipainoilla vahvistui viime vuonna 2,2 prosenttia (BIS:n laskelma). Koko euroalueen osalta se vahvistui keskimäärin 4,6 prosenttia ja Saksalla 2,6 prosenttia. Tässä suhteessa valuuttakurssi- ja inflaatiomuutokset tukivat Suomen kilpailukykyä euroalueen sisällä. Ruotsin kruunun reaalinen vaihtokurssi on sen sijaan heikentynyt jo pitkään. Viime vuonna se heikkeni 3,9 prosenttia.

Euroaikana Suomen ja euroalueen reaalinen valuuttakurssi on heikentynyt reilut 7 prosenttia, Ruotsin ja Britannian melkein 22 prosenttia.

Kuluttajahinnat (indeksipainot 2018) (vuosimuutos, %)

	2018			
	Syy	Lok	Mar	Jou
Kokonaisindeksi	1,3	1,5	1,3	1,2
Elintarvikkeet ym. (12,8 %)	2,8	2,6	1,1	1,1
Alkoholi ja tupakka (4,8 %)	5,9	5,9	7,0	7,0
Vaatetus ja jalkineet (4,6 %)	-1,8	-1,9	-1,3	-1,3
Asuminen ym. (24,6 %)	1,7	2,1	2,0	1,8
Kalusteet, kodinkoneet (5,2 %)	-0,3	0,3	0,3	-0,7
Terveys (5,1 %)	0,5	1,3	1,5	1,4
Liikenne (13,9 %)	1,5	2,3	1,6	1,3
Viestintä (2,5 %)	-3,1	-2,5	-1,9	-2,2
Kulttuuri, vapaa-aika (11,4 %)	0,1	-0,1	-0,8	-0,6
Koulutus (0,4 %)	1,1	1,1	1,1	1,1
Ravintolat ja hotellit (7,2 %)	2,1	1,8	2,3	3,1
Muut (7,6 %)	-0,1	-0,1	0,0	0,0

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

VALTION JA KUNTIEN VEROKERTYMÄ...

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2018				12 kk	2017	Ennuste 2/2018	
	Syy	Lok	Mar	Jou			2018	2019
Valtion ja kuntien verotulot, %-muutos	1,4	5,3	-0,9	13,1	2,4 ¹⁾	3,1	2,4	3,5
- välittömät verot	2,6	-2,7	0,4	65,8	1,2 ²⁾	4,5	1,8	4,0
- välilliset verot	0,1	14,7	-2,5	5,0	3,7 ²⁾	1,4	3,2	3,0
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	3,6	3,5	4,2		2,7 ²⁾	1,1	1,5	1,5
Valtiontalous, mrd. euroa								
- tuloylijäämä	0,0	-0,8	-0,8		-2,2 ²⁾	-2,9	-1,5	-2,0
Budjettitalouden velka, mrd. eur	104,3	104,2	105,3	105,0		105,8	107,3	109,3

¹⁾ 12 kuukauden liukuva summa, mrd. euroa. ²⁾ 12 kuukauden liukuva summa, %.

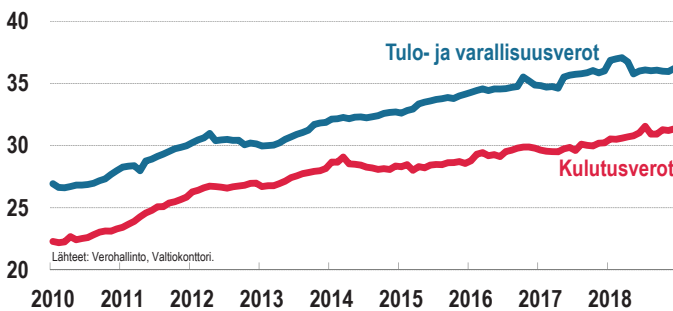
Lähteet: Tilastokeskus, Verohallinto ja Valtiokonttori.

Kotitalouksien veromenot kasvoivat viime vuonna 1,6 prosenttia

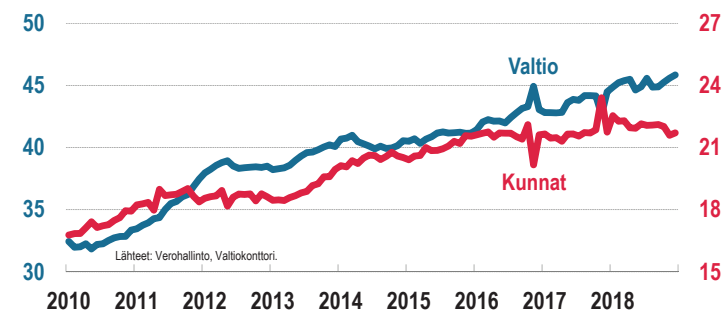
Perintöveron tuotto putosi 35 prosenttia

Kulutuserojen tuotto ennusteita suurempi

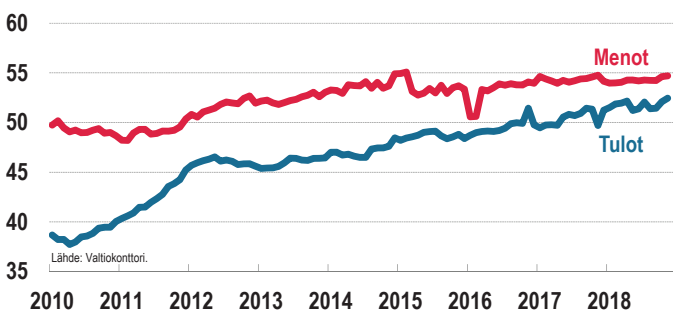
Välittömän ja välillisen veron tuotto, 12 kk, summa (mrd. euroa)

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk, summa (mrd. euroa)

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk, summa (mrd. euroa)

Verohallinnon tilastojen mukaan valtion ja kuntien tuloveron tuotto kasvoi 0,6 prosenttia viime vuonna.

Henkilöasiakkaiden maksamat ansiotuloverot kohosivat viime vuonna 1,6 prosenttia.

Henkilöasiakkaat olivat tammikuun loppuun mennessä maksaneet omaisuus- ja pääomatuloveroja 3 prosenttia viimevuotista vähemmän.

Osinko- ja ennakkokannon alaiset verot kasvoivat tuntuvasti, mutta perintö- ja lahjaveron tuotto putosi rajusti (-35 %).

Yritysten ja yhteisöjen veronalaisista tuloista maksetut verot supistuivat viime vuonna 2,5 prosenttia. Omaisuusvero (kiinteistövero) yhteisöt maksoivat 2 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Kulutuksesta maksettujen verojen tuotto kasvoi ennusteita enemmän. Välillisiä veroja ja veronluonteisia maksuja kertyi viime vuonna 3,7 prosenttia edellisvuotta enemmän. Valmisteveron tuotto kohosi yli 5 prosenttia, ja kiinteistökaupoista maksettava varainsiirtovero tuotti 9 prosenttia.

Kaiken kaikkiaan verohallinnon ja valtiokonttorin ennakkolisten tilastojen mu-

...ENNAKOITUA PIENEMPI VIIME VUONNA

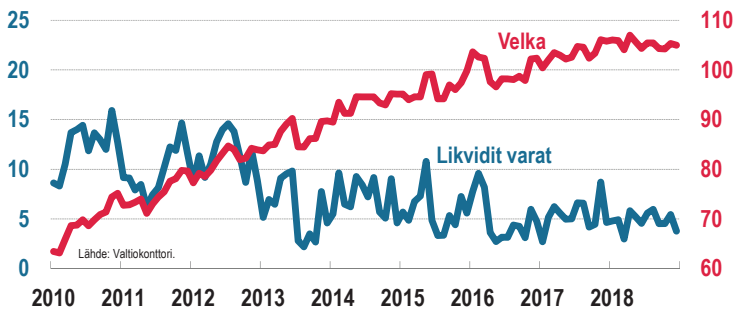
Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien volyymi (% ed. vuodesta)

	2017*		2018*			Qt/ Qt-1 ¹⁾	2017* I-IV	Ennuste 2/2018	
	III	IV	I	II	III			2018	2019
Julkinen kulutus	2,3	-3,0	2,3	1,6	0,8	0,3	-0,5	0,7	0,9
Julkkiset investoinnit	1,5	1,1	0,7	4,8	4,2	0,3	1,8	3,6	3,5

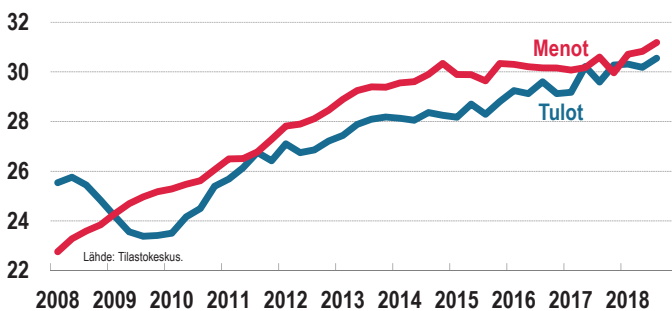
¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. vuodesta.

Lähde: Tilastokeskus.

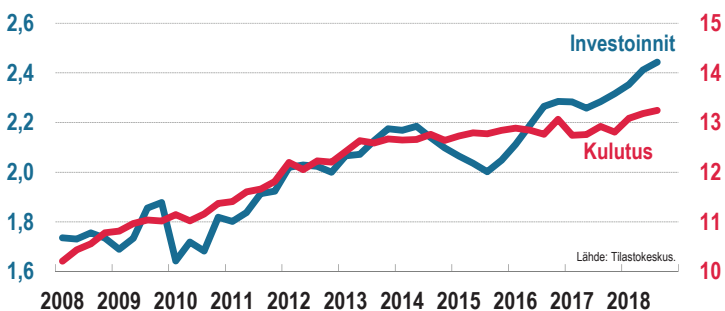
Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

kaan valtion ja kuntien yhteenlaskettu verokertymä kasvoi viime vuonna 2 prosenttia.

Etlan syyskuun ennusteessa valtiolle ja kunnille tilitettyjen verojen kasvuarvio oli 2,4 prosenttia. Kotitalouksien makamat tuloverot näyttävät kasvaneen 1 prosenttiyksikköä ennustetta vähemmän, mutta kulutusveroja maksettiin 0,5 prosenttiyksikkö enemmän.

Verovuoden 2018 lopullinen tuloverokertymä saattaa vielä muuttua, koska veronmaksajilla on vielä useita kuukausia aikaa täydentää tulojaan mm. luovutusvoittojen osalta.

Myös kulutusverojen kertymätiedot ovat ennakkollisia, sillä mm. joulukuun myyneistä suoritettavia arvonlisäveroja on vielä tilittämättä.

Yhteenveto talousennusteista

Talousennusteet vuodelle 2018 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 18.09.	PT 11.09.	PTT 13.09.	SP 18.12.	VM 17.12.	HB 07.11.	Nordea 28.11.	OP 25.01.	Danske 18.12.	Komissio 08.11.	Med	Min	Max
Bkt	2,8	2,7	2,6	2,7	2,5	2,5	2,3	2,4	2,3	2,9	2,6	2,3	2,9
Tuonti	1,7	3,1	2,5	2,7	2,5	1,9	2,9	3,0	2,5	3,2	2,6	1,7	3,2
Vienti	2,3	3,5	3,5	3,3	3,5	2,5	0,9	1,7	1,1	4,2	2,9	0,9	4,2
Kulutus	1,6	1,8	1,9	..	1,1	2,0	..	1,4	1,7	..	1,7	1,1	2,0
- yksityinen	2,0	2,4	2,0	1,9	1,0	2,1	0,9	1,3	1,5	2,4	2,0	0,9	2,4
- julkinen	0,7	0,5	1,5	2,6	1,4	1,5	1,6	1,5	2,0	2,2	1,5	0,5	2,6
Investoinnit (SP: yksit. inv.)	3,9	3,9	3,0	3,7	2,5	3,3	1,9	3,0	2,5	4,1	3,2	1,9	4,1
Varastojen muutos (kontr.)	0,0	0,1	1,0	-0,2	0,1	-0,2	1,0
Kokonaiskysyntä	2,2	2,8	2,3	2,3	2,2	2,8
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,1	1,1	1,4	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,4
Työttömyysaste, %	7,7	7,6	7,5	7,6	7,5	7,5	7,4	7,4	7,5	7,8	7,5	7,4	7,8
Ansiotaso	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	..	1,9	1,8	1,9
Teoll.tuotanto (HB: arvonlisäys)	4,0	3,5	2,2	4,0	3,8	2,2	4,0
Vaihtotase / bkt, %	0,5	..	0,4	-0,9	-0,3	-1,0	-1,3	-1,4	-0,9	0,7	-0,9	-1,4	0,7

Talousennusteet vuodelle 2019 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 18.09.	PT 11.09.	PTT 13.09.	SP 18.12.	VM 17.12.	HB 07.11.	Nordea 28.11.	OP 25.01.	Danske 18.12.	Komissio 08.11.	Med	Min	Max
Bkt	2,2	2,3	2,4	1,9	1,5	1,9	1,5	1,6	1,7	2,2	1,9	1,5	2,4
Tuonti	2,0	3,2	3,5	2,7	2,3	2,6	2,8	2,8	2,3	3,1	2,8	2,0	3,5
Vienti	3,6	4,8	4,5	3,5	3,1	3,0	2,6	2,5	2,5	3,9	3,3	2,5	4,8
Kulutus	1,6	1,6	1,6	..	1,2	1,8	..	1,9	1,3	..	1,6	1,2	1,9
- yksityinen	1,8	2,1	1,7	2,3	1,6	1,9	1,0	2,0	1,6	2,1	1,9	1,0	2,3
- julkinen	0,9	0,3	1,2	-0,1	0,4	1,5	0,2	1,5	0,5	2,2	0,7	-0,1	2,2
Investoinnit (SP: yksit. inv.)	1,5	3,0	3,5	2,3	-0,1	1,5	0,0	2,0	1,5	2,2	1,8	-0,1	3,5
Varastojen muutos (kontr.)	0,0	0,0	1,0	-0,3	0,0	-0,3	1,0
Kokonaiskysyntä	2,2	2,6	1,6	2,2	1,6	2,6
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,4	1,4	2,0	1,3	1,4	1,5	1,2	1,4	1,5	1,6	1,4	1,2	2,0
Työttömyysaste, %	7,4	7,4	7,0	7,2	6,9	7,2	6,5	6,5	7,0	7,2	7,1	6,5	7,4
Ansiotaso	2,3	2,5	2,5	2,4	2,7	2,3	2,5	2,5	2,5	..	2,5	2,3	2,7
Teoll.tuotanto (HB: arvonlisäys)	3,3	2,5	2,5	2,0	2,5	2,0	3,3
Vaihtotase / bkt, %	1,4	..	0,6	0,0	0,0	0,3	-0,8	-1,5	-0,4	1,1	0,0	-1,5	1,4

Talousennusteet vuodelle 2020 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 18.09.	PT	PTT	SP 18.12.	VM 17.12.	HB 07.11.	Nordea 28.11.	OP 25.01.	Danske 18.12.	Komissio 08.11.	Med	Min	Max
Bkt	1,6			1,7	1,3	1,2	1,0	0,8	1,5	1,9	1,4	0,8	1,9
Tuonti	2,4			2,6	2,1	0,2	2,7	1,5	1,5	2,8	2,3	0,2	2,8
Vienti	2,5			3,1	2,6	0,0	2,5	0,7	2,0	3,6	2,5	0,0	3,6
Kulutus	1,3			..	1,1	1,2	..	1,2	1,1	..	1,2	1,1	1,3
- yksityinen	1,6			1,6	1,4	1,5	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,2	1,6
- julkinen	0,5			0,9	0,5	0,5	1,5	1,0	0,5	2,2	0,7	0,5	2,2
Investoinnit (SP: yksit. inv.)	2,7			2,3	1,2	0,1	0,3	1,0	2,0	1,8	1,5	0,1	2,7
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,2	0,0
Kokonaiskysyntä	1,9			..	1,4	1,7	1,4	1,9
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,8			1,5	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,8	1,6	1,5	1,8
Työttömyysaste, %	7,1			7,1	6,7	7,1	6,3	6,5	6,9	6,9	6,9	6,3	7,1
Ansiotaso	2,9			2,7	3,0	2,6	2,7	2,5	2,5	..	2,7	2,5	3,0
Teoll.tuotanto (HB: arvonlisäys)	2,6			..	1,6	-0,5	2,0	1,8	-0,5	2,6
Vaihtotase / bkt, %	1,7			0,1	0,3	0,4	-0,4	-1,7	-0,2	1,6	0,2	-1,7	1,7

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

**The Research Institute
of the Finnish Economy**

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki

